

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 54/2025-38

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ]

[REDAKOVANÉ], zastúpeného URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/83/2023 z 26. augusta 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 19. decembra 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, porušenia práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva vlastníť majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením najvyššieho súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ zároveň navrhuje, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil, vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie, priznal mu primerané finančné zadost'učinenie vo výške 5 000 eur a náhradu trov konania vo výške 856,75 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že žalobkyňa Slovenská republika konajúca prostredníctvom LESY Slovenskej republiky, š. p. Banská Bystrica (ďalej len „žalobkyňa“) 11. júla 2002 podala na Okresnom súde Svidník (konanie je v súčasnosti vedené na Okresnom súde Bardejov, pozn.) žalobu o určenie vlastníckeho práva k viacerým nehnuteľnostiam pôvodne proti

žalovanému Združeniu vlastníkov lesa, Pozemkovému spoločenstvu Príkra, ktorý podľa žalobkyne nenadobudol vlastnícke právo k nehnuteľnostiam vydržaním pre nesplnenie podmienok vydržania. Prvý rozsudok okresného súdu v predmetnej veci č. k. 1C/394/2002-227 z 19. decembra 2005 bol zrušený uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Co/54/2006 z 29. novembra 2006 pre viaceré procesné pochybenia. Okresný súd následne pripustil vstup ďalších žalovaných spoluvlastníkov do konania vrátane sťažovateľa ako žalovaného v 80. rade.

3. V poradí druhým rozsudkom okresného súdu č. k. 1C/394/2002-2276 z 13. júna 2018 v spojení s opravným uznesením z 3. októbra 2019 bola žaloba zamietnutá a žalovaným 6, 14, 44, 48, 52, 75 a 79 až 86 bola priznaná náhrada trov konania v rozsahu 100 %. Zamietnutie žaloby okresný súd odôvodnil nedostatkom pasívnej legitímácie na strane žalovaných. Proti druhému rozsudku okresného súdu podala žalobkyňa odvolanie.

4. Krajský súd svojím druhým rozsudkom sp. zn. 9Co/7/2020 z 25. marca 2021 (právoplatným 29. decembra 2022) potvrdil druhý rozsudok okresného súdu a žalovaným priznal proti nej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Zároveň rozhodol o pokračovaní v konaní s právnymi nástupcami žalovaných 12, 14, 15, 17, 41, 56 a 78. V odôvodnení krajský súd konštatoval, že na strane žalovaných nebol uvedený ich úplný okruh, ak teda okresný súd z tohto dôvodu žalobu zamietol, jeho rozhodnutie zodpovedá procesnej aktivite žalobkyne, ktorá mala dostatočný časový priestor na úpravu okruhu strán sporu.

5. Žalobkyňa podala 12. mája 2021 proti druhému rozsudku krajského súdu dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnila poukazom na § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), pretože okresný súd v preskúmanom konaní porušil § 183 ods. 4 CSP, keď jej svojím postupom odňal možnosť zúčastniť sa na nariadenom pojednávaní, ako aj nerozhodnutím o jej návrhu na zmenu žaloby vo vzťahu k pasívne legitimovanej strane sporu. Najvyšší súd po zistení, že v preskúmanom konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, napadnutým uznesením zrušil druhý rozsudok krajského súdu spolu s druhým rozsudkom okresného súdu a vec vrátil späť okresnému súdu na ďalšie konanie.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu namieta, že

a) najvyšší súd neskúmal splnenie podmienok konania, keďže žalovaný v rade 81 až 84 stratili procesnú spôsobilosť buď v čase predchádzajúcom podaniu dovolania, alebo počas dovolacieho konania v dôsledku ich úmrtia a na strane žalovaných sa nachádzajú osoby, ktoré už pred podaním dovolania nemali spôsobilosť na právne úkony, čo je potrebné považovať za neodstraniteľnú vadu konania,

b) najvyšší súd sa nezaoberal špekulatívnym správaním žalobkyne spočívajúcim v účelovom zmanení dvoch pojednávaní v priebehu konania, jej pasivitou pri overení odročenia posledného nariadeného pojednávania okresným súdom ani námietkou nedostatočného využitia procesných práv žalobkyňou v priebehu konania,

c) napadnuté uznesenie je poznačené arbitrárnosťou a nepreskúmateľnosťou, pretože najvyšší súd v ňom rozhodol v rozpore so zásadou *iudex ne eat petita partium* (sudca nech nejde nad návrhy strán), keďže dovolacie dôvody neboli žalobkyňou v dovolaní jasne špecifikované a vôbec v dovolaní nebola namietaná strata procesnej subjektivity jednou zo žalovaných.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva vlastniť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu), ako aj práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorý zrušil rozsudok krajského súdu aj okresného súdu, ktorému vec vrátil na ďalšie konanie.

8. Ústavný súd považuje v prvom rade za potrebné akcentovať osobitnú povahu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktoré je kasačnej (zrušovacej) povahy. V prípadoch ústavných sťažností nasmerovaných proti rozhodnutiam všeobecných súdov ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že zásadne môže o merite veci rozhodovať len vtedy, ak ústavná sťažnosť smeruje proti „konečným“ rozhodnutiam orgánov verejnej moci. Spravidla musí ísť o rozhodnutie, ktorým sa súdne či iné konanie končí a jeho účastník nemá možnosť inej právnej obrany než využitie inštitútu ústavnej sťažnosti. V konaní, ktoré v čase predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti ešte stále prebieha, nemožno uvažovať o splnení tejto požiadavky (IV. ÚS 361/2010). Úlohou ústavného súdu ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti totiž nie je meniť, resp. naprávať tvrdené či skutočné pochybenia všeobecných súdov a iných orgánov v dosiaľ právoplatne neskončených konaniach, ale je zásadne povolaný zaoberať sa zásahom do ústavne zaručených práv a slobôd sťažovateľa v právoplatne skončenej veci za súčasného vyčerpania všetkých garantovaných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje.

9. Ústavné súdnictvo je vybudované predovšetkým na zásade preskúmavania právoplatne skončených vecí, preto ak právny poriadok pripúšťa iné možnosti nápravy uplatnením riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa Civilného sporového poriadku, nemožno sa domáhať ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom (napr. II. ÚS 211/2016). Základné práva na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie sú „výsledkové“, to znamená, že ich obsahu musí zodpovedať proces ako celok a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov.

10. Tieto závery neplatia bezvýnimčne, keďže aj kasačné rozhodnutie všeobecného súdu môže byť spôsobilé porušiť základné právo účastníka konania. Aj vydanie procesného rozhodnutia všeobecným súdom je potrebné považovať za súčasť poskytovania súdnej ochrany. K zrušeniu kasačného rozhodnutia však ústavný súd pristupuje len vtedy, keď dôvody na tento krok sú natoľko závažné, že sa blížia zmätočným záťažiam konania, čím znehodnocujú ďalšie konanie, alebo ak by išlo o veľmi pevnú hmotnoprávnu pozíciu preskúmavaného kasačného rozhodnutia (IV. ÚS 602/2020). Môže ísť aj o situáciu, keď by namietané pochybenie zaťažilo celý ďalší proces takou zásadnou vadou, ktorá by už nebola reparovateľná v ďalšom konaní (III. ÚS 46/2013, I. ÚS 227/2018).

11. V kontexte spomenutých východísk, zohľadňujúc predostretú sťažnostnú argumentáciu, sa ústavný súd zameril na posúdenie ústavnej akceptovateľnosti a udržateľnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, najmä na posúdenie, či účinky jeho dovolacej právomoci sú zlučiteľné so základným právom sťažovateľa na súdnu ochranu, resp. so zásadami spravodlivého procesu. Ďalej prihliadol na to, či argumenty uplatnené v ústavnej sťažnosti bude môcť sťažovateľ uplatniť v ďalšom konaní s ohľadom na záväznosť právneho názoru dovolacieho súdu.

12. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že dôvodom kasácie rozsudkov súdov nižšieho stupňa bola existencia identifikovanej vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP. Najvyšší súd vytkol súdom nižšej inštancie ich nesprávny procesný postup, ktorým krajský súd odobril postup okresného súdu spočívajúci v neoznámení neakceptácie žiadosti žalobkyne o odročenie pojednávania a následnom uskutočnení nariadeného pojednávania, na ktorom bolo vyhlásené dokazovanie za skončené a rozhodnuté druhým rozsudkom okresného súdu bez prítomnosti žalobkyne.

13. V odôvodnení napadnutého uznesenia najvyšší súd taktiež poukázal na to, že krajský súd konal ako so stranou sporu žalovanou v rade 64, ktorá v tom čase nebola už nositeľkou procesnej subjektivity, čím zaťažil svoje rozhodnutie taktiež vadou zmätočnosti.

14. Ústavný súd predovšetkým poukazuje na to, že v preskúvanom rozhodnutí sa najvyšší súd vôbec nezaoberal právnym posúdením merita veci a ním konštatovaný nesprávny procesný postup súdu nie je možné ospravedlniť nesúčinnosťou žalobkyne či neúčelnosťou jej procesných úkonov. V napadnutom uznesení najvyšší súd nevyslovil taký záväzný právny názor (uzavretá konkrétna otázka), ktorým by bolo vopred predurčené rozhodnutie okresného súdu (prípadne neskoršie rozhodnutie krajského súdu) o merite nároku spôsobom, ktorý by eventuálne mohol mať pre sťažovateľa pri prípadnom ústavnosúdnom prieskume meritórneho rozhodnutia neodstrániteľné následky. Uznesenie najvyššieho súdu teda nepatrí do skupiny rozhodnutí, ktoré by pre sťažovateľa vytvorili už nereparovateľný právny stav, ktorého náprava by po skončení celého konania nebola účelnou. Postup najvyššieho súdu spočívajúci v kasácii rozhodnutí súdov nižšej inštancie z dôvodu zistenej vady zmätočnosti hodnotí ústavný súd ako ústavne udržateľný. V danej veci má totiž relevanciu tá skutočnosť, že súdne konanie ešte neskončilo a sťažovateľ nestratí (v budúcnosti) pre prípad jeho neúspechu v konaní pred súdom prvej inštancie či eventuálne krajským súdom možnosť predložiť svoju argumentáciu proti prijatým rozhodnutiam.

15. Z týchto dôvodov ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), keďže aktuálne právomoc (primárne) okresného súdu predchádza právomoci ústavného súdu. Kasačné rozhodnutie najvyššieho súdu nevykazuje známky excesívnosti, na základe ktorej by ústavný súd mohol pristúpiť k výnimke zo zásady subsidiarity svojej právomoci oproti právomoci všeobecných súdov.

16. Len pre úplnosť ústavný súd poznamenáva, že druhým najvyšším súdom konštatovaným dôvodom zmätočnosti preskúvaného konania bola skutočnosť, že pred vydaním rozsudku krajský súd konal so žalovanou v rade 64, ktorá stratila svoju procesnú spôsobilosť. Tento procesný nedostatok, teda nesplnenie zákonom ustanovených podmienok konania, sám osebe predstavuje

dôvod na zrušenie dovolaní napadnutého rozsudku krajského súdu, pričom splnenie podmienok konania skúma aj dovolací súd *ex officio*. Vo vzťahu k uvedenej argumentácii bolo možné preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietnuť pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

17. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu napadnutým rozhodnutím ústavný súd konštatuje, že zo skutočností, ktoré sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti uviedol, nevyplýva žiadna možnosť jeho porušenia, ktorej reálnosť by mohol ústavný súd posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie. Pokiaľ totiž sťažovateľ porušenie svojho práva vlastníť majetok odvíja od porušenia práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru, je s prihliadnutím na to, že ústavný súd nedospel k porušeniu uvedených práv, celkom prirodzené, že nemohlo dôjsť ani k porušeniu práva sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

18. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako celok, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. februára 2025

Ladislav Dudíťš
predseda senátu